

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПРОХОДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ СТУДЕНТІВ ТА ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ

Л.А. Лувівська, асистент кафедри фінансів

З кожним роком вимоги підприємств-роботодавців до спеціалістів зростають, що пов'язано з недостатньою їх практичною підготовкою. Вищі навчальні заклади, що готують фахівців в галузі економіки орієнтовані на надання широкого кола знань з різних напрямів господарської діяльності. Це пов'язано, з одного боку, високою конкуренцією на ринку праці серед випускників, а з іншого боку – їх можливістю працевлаштування у різних секторах економіки (державні установи, приватні підприємства, створення власного бізнесу тощо). Тобто у вітчизняних навчальних закладах формування навчального процесу здійснюється за принципом – дати більше різних знань, які дозволять швидко зорієнтуватися майбутнім спеціалістам на практиці. Вирішити цю проблему можна шляхом розвитку вмінь студентів в організації своєї праці, відповідальності, дисциплінованості, комунікабельності, навичок працювати в колективі, які можна отримати на виробничій практиці. На жаль, виробнича практика студентів в Україні триває чотири тижні навчального часу, що є недостатнім для формування вищезазначених навичок у студентів. При цьому практикант не отримує якісної спеціалізованої підготовки, а база практики не надає належних умов для проходження виробничої практики. Тут виникає проблема у пошуку підприємства або установа, яка буде зацікавлена у залученні студентів до своєї діяльності. У США застосовується досвід платного стажування, коли вузи або навіть студенти самостійно укладають угоди з престижними підприємствами.

У вузах країн Європейського Союзу на початкових етапах навчання студентів кафедри укладають угоди з потенційними роботодавцями, які зацікавлені в отриманні саме таких спеціалістів. За період практики вони ознайомлюють студента з майбутнім місцем роботи і допомагають в набутті відповідних практичних та психологічних навичок. При цьому такий навчальний заклад розробляє відповідно до вимог виробництва нові методи планування підготовки спеціалістів, що спрямовані на збільшення часу на професійну підготовку. Наприклад, виробнича практика у Франції становить п'яту частину від загального періоду

навчання. У Німеччині студенти протягом усього періоду навчання обов'язково повинні пройти хоча б одну виробничу практику, а в більшості вузів – декілька практик. Але ініціатива повинна йти, насамперед, від студентів, які знаходять місце практики, що дозволить їм швидко працевлаштуватись після закінчення університету, набути потрібні навички (на їх погляд) та зв'язки у конкретній сфері діяльності. Багато німецьких підприємств пропонують пройти «практику вільного слухача» (Hospitantz), що не потребує особливих навичок і розрахована на практикантів, що роблять перші кроки на шляху до своєї професії. Виділяють окремих різновид добровільної практики – стажування у суспільно-корисній сфері (Praktikum im gemeinnützigen Bereich). Така виробнича практика передбачає отримання кваліфікації, але не має жодного стосунку до майбутньої професії. Таким чином, студенти прагнуть отримати навички, що допоможуть їм підвищити свою конкурентоспроможність на ринку праці (мобільність, здатність працювати в команді, використовувати творчий підхід тощо). Використання даного виду стажування є перспективним для вітчизняних вузів, які обмежують студентів у виборі бази практики, орієнтуючись на специфіку підготовки фахівців.

У Німеччині також є і обов'язкова виробнича практика, яка включена в навчальну програму окремих вузів і факультетів. Студенти самостійно шукають місця для проходження такої практики. Але тут ситуація відрізняється від українських реалій, оскільки німецькі підприємства зацікавлені у залученні до своєї діяльності стажерів. Керівники практики від вузів дають майбутнім практикантам звіти їх попередників для ознайомлення з місцями практик і вибору найкращого. Даний різновид практики передбачений навчальним планом і триває в середньому від 3-х до 6-ти місяців. Серед європейських студентів популярним є надання вільного доступу для інших студентів до своїх звітів з практик. Це здійснюється для допомоги майбутнім стажерам у виборі місця практики і не потрапляння на підприємства, де основним завданням є ксерокопіювання і приготування кави. У країнах ЄС також існує проблема використання студентів-практикантів як низькооплачуваної робочої сили.

Таким чином, у вітчизняних навчальних закладах поєднання практичної і теоретичної підготовки студентів повинно бути першочерговим завданням. Необхідно впроваджувати європейський досвід у цьому напрямку, стимулюючи студентів до пошуку якісно-ефективних баз практик, які їм повинні допомогти стати високоефективними і дисциплінованими професіоналами.